

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXVI, broj 31

4. kolovoza 2016.

cijena 200 Ft

Dobrovoljno ognjibransko društvo Hrvatskoga Židana svečevalo 125. obljetnicu

Foto: Timea Horvat

11. stranica

Hrvatski dan u Šiklošu

7. stranica

VIII. Hrvatski dan u Sambotelu

9. stranica

Dan sela Starina

12 stranica

Komentar

Pridjev hrvatski

Zahvaljujući ovogodišnjim potporama preko narodnosnih natječaja, tijekom ljeta organiziraju se mnogi kampovi, koji u svome nazivu nose pridjev hrvatski. Ove se godine ne mogu žaliti one narodnosne organizacije koje su predale natječaj za tabore, naime dobile su lijepu potporu kojom se već mogu ostvariti odista sadržajni hrvatski programi. Naša hrvatska zajednica ukupno je dobila 22 443 000 forinta za provedbu ukupno 23 kampa. Hrvatski su kampovi od izrazite važnosti za djecu hrvatskoga podrijetla, u njima se djeca druže većinom s vršnjacima hrvatskih korijena jačajući time osjećaj pripadnosti svojoj zajednici. Tabori su mogućnost i za to da se u slobodnim, nevezanim okvirima odgajaju djeca na važnost očuvanja svog jezika i kulture, tako i svoje samobitnosti. U kampovima sudjeluje prosječno 30 djece, a u državnim taborima na Pagu i više, može i do sto, tako otprilike u hrvatskim kampovima ljetuje umalo 800 djece, to su naraštaji naše budućnosti, to su djeca koja su se javila u kampove zato što ih zanimaju hrvatski sadržaji. Naravno, njih motivira i kupanje u moru ili na bazenu, izleti, druženje i dodatni programi. Hrvatski narodnosni kamp, hrvatski jezični, hrvatski tamburaški kamp i da ne nabrajam, svi u svome nazivu imaju pridjev „hrvatski“. A pridjev je vrsta riječi koja se sintaktički pridodaje imenici ili drugoj riječi radi toga da bi predmetu ili pojmu pridružila neko svojstvo. Tako suzuje značenje te imenice. Pridjev „hrvatski“ odnosni je pridjev, govori o svojstvima u odnosu na drugo (hrvatski, narodnosni itd.), a svojstvo znači obilježje, odlika, po čemu se nešto odlikuje. Prema tome hrvatski kampovi s pridjevom „hrvatski“ trebali bi imati svojstvo hrvatskoga, odlikovati se s hrvatskim sadržajima i trebali bi imati u prvom redu hrvatska obilježja. U kojoj se mjeri ostvaruju ta obilježja, ponajprije ovisi o organizatorima, hoće li oni izabrati odgovarajuće animatore, voditelje skupina, predavače koji dobro barataju hrvatskim jezikom, koji i rabe taj jezik, s ljubavlju predstave vrijednosti naše hrvatske zajednice kako bi sudionici kampa upoznali pravu vrijednost jezika i našli svoje mjesto u zajednici ili će hrvatski sadržaj biti samo da se sviraju hrvatske note, da se običu hrvatska sela biciklom, da se posjeti zavičajna kuća, a hrvatska riječ jedva ili se i ne čuje? Većinom su organizatori naše hrvatske samouprave, ali, budimo iskreni, ima i takvih u kojima vijećnici jedva ili uopće ne govore hrvatski, no ako već oni ne govore, mogu se potruditi da povjere kampome onima koji se dobro služe hrvatskim jezikom. Bez obzira organiziraju li se kampovi za vrijeme ljetnih odmora, u slobodnom, opuštenom ozračju, odgovornost je organizatora podjednako važna kao u školskom odgoju. Upravo u tim svakodnevnim prilikama može dijete primijeniti svoje jezično znanje, osjećati funkcionalnost onoga što katkad s mukom uči u okviru nastave i radovati se svom uspjehu. U tim prilikama nesvjesno stječe osjećaje nacionalne svijesti i osjeća odlike hrvatskoga jezika. Ako organizator nije dovoljno odgovoran glede toga, sve se to odražava i na sudionicima kampova, ni oni sami neće cijeniti jezik svojih predaka, niti se vezati za njega, nego će pridjev „hrvatski“ smatrati tek jednom nevažnom riječju, možda i zaboraviti da je taj kamp organizirala samouprava koja u svom imenu nosi pridjev „hrvatska“.

beta

Glasnikov tjedan

Dok listate ovaj broj Hrvatskoga glasnika, već su povučene ovogodišnje bodovne granice, pragovi ulaska prijavljenih kandidata na sveučilišta diljem Mađarske. Ove se godine prijavilo 111 tisuća više kandidata na mađarska sveučilišta, u odnosu na prošlu godinu putem e-sustava prijava. Većina prijavljenih željela je studirati na preddiplomskome sveučilišnom studiju (BA), diplomskome sveučilišnom studiju (MA) ili

željeni smjer. U sustavu prijave na sveučilišta u Mađarskoj, kandidati mogu prijaviti tri različita smjera na različitim sveučilištima besplatno naznačujući njihov redoslijed, te još tri smjera za koje prijave trebaju uplatiti određeni iznos po smjeru.

Oni koji nakon 26. srpnja nisu ostvarili svoje želje i snove, mogu se prijaviti na dodatni prijamni ispit čiji će pragovi ulaska biti obznanjeni krajem kolovoza. Kako bi uopće tko

Svi prijavljeni s uzbuđenjem su čekali 26. srpnja, ali ima i onih koji su već bili sigurni da su prešli pragove i uspješno ostvarili pravo upisa na željeni smjer.

su se prijavili na petogodišnje odnosno šestogodišnje studijske grupe i smjerove. S upisom na BA stječe se diplomu prvostupnik, a (s obzirom na smjer, studira se tri ili četiri godine, šest ili sedam, odnosno osam semestara).

Završetkom diplomskoga sveučilišnog studija (MA) stječe se diploma magisterija struke (koji odgovara diplomu prema starom sustavu studiranja. MA se može upisati nakon prvostupničke diplome u istom znanstvenom području i kao nastavak prvostupničkog obrazovanja, čime se dobiva pravo na stručni naziv jer se završava stručni studij. Na sveučilištima s diplomom MA, odnosno petogodišnjeg ili šestogodišnjeg studija može se upisati poslijediplomski sveučilišni studij.

Svi prijavljeni s uzbuđenjem su čekali 26. srpnja, ali ima i onih koji su bili sigurni da su prešli pragove i uspješno ostvarili pravo upisa na

dospio na studij bilo prvostupnički bilo nepodijeljeni studij, treba imati najmanje 280 bodova prigodom prijave. Naravno, minimalni broj bodova nije jamstvo (garancija) besplatnoga studija, besplatno će studirati oni koji prijeđu bodovne granice i uđu u državne kvote temeljem rezultata četverogodišnjega školovanja i maturalne svjedodžbe. Oni koji ne prijeđu pragove,

ali imaju dovoljan broj bodova koje raspisuju fakulteti, mogu studirati uza semestralnu nadoknadu školarine koju određuju fakulteti. U Mađarskoj na nekoliko sveučilišta ima mogućnost izobrazbe prvostupnika slavistike (BA), magistra smjera hrvatskoga (MA) te od lani opet nepodijeljenoga nastavničkog smjera hrvatski jezik i književnost u mogućoj kombinaciji (ponuđenoj) s ostalim strukama (smjerovima), i to na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Pečuhu, Filozofskom fakultetu Sveučilišta „Loránd Eötvös“ i na Zapadno-mađarskome sveučilištu na Odjelu za Pedagogiju „Dániel Berzsenyi“. Ne zaboravimo ni obrazovanje odgojiteljica i učiteljica (hrvatskih) na Visokoj školi „József Eötvös“ u Baja. Listajući dostupne podatke, ne vidimo prevelik interes za spomenute studijske grupe.

Branka Pavić Blažetin

XIII. Međunarodni kroatistički znanstveni skup 2016.

Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, Odsjek za kroatistiku Instituta za slavistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Peču, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i Regionalni centar Mađarske akademije znanosti dvogodišnje organiziraju kroatistički znanstveni skup. XIII. Međunarodni kroatistički znanstveni skup održat će se 21. i 22. listopada 2016. godine u Peču.

Ovogodišnji znanstveni skup posvećen je sljedećim važnim obljetnicama:

1. 450. obljetnica Sigetske bitke i pogibije Nikole Šubića Zrinskog

Očekuju se izlaganja koja će tematizirati ulogu obitelji Zrinski u hrvatskom, mađarskom i cjelokupnom (srednjo)europskom kontekstu. Teme se mogu kretati u širokom rasponu od povijesnih, jezikoslovnih, književnopovijesnih, ekonomskih, vojnopovijesnih, gastronomskih itd. područja.

2. 25. obljetnica Hrvatskoga glasnika, tjednika Hrvata u Mađarskoj

20. obljetnica Riječi, prvog hrvatskog književnog časopisa u Mađarskoj

Očekuju se izlaganja koja će tematizirati ulogu i značenje hrvatskih periodičnih tiskanih izdanja (novine, časopisi, godišnjaci, kalendari itd.) u životu hrvatskih nacionalnih manjina, hrvatskog iseljništva odnosno cjelokupnoga hrvatskoga kulturnog prostora od početaka do danas.

Organizacijski odbor može prihvatiti i druge teme s područja znanosti od književnosti, jezikoslovlja, povijesti, etnologije i kulturne povijesti. Održana će izlaganja biti objelodanjena u posebnom zborniku.

Skup počinje 21. listopada (petak) 2016. u 11.00 sati u prostorijama Regionalnog centra Mađarske akademije znanosti (MTA Pécsi Területi Bizottság Székháza, Pécs, Jurisics M. u. 44), a završava objedom i izletom u Sigtu (Szigetvár) 22. listopada (subota) u popodnevним satima. Organizacijski odbor: Stjepan Blažetin, Tomislav Žigmanov, Timea Bockovac, Silvester Balić, Kata Horvat, Magdalena Molnar-Drinóczi.

Mirjana Piskulić postala v. d. ravnateljica Hrvatske matice iseljenika

Upravni odbor Hrvatske matice iseljenika imenovao je profesoricu Mirjanu Anu-Mariju Piskulić vršiteljicom dužnosti ravnateljice. Naime, dosadašnjem ravnatelju HMI mr. sc. Marinu Knezoviću 16. srpnja 2016. istekao je četverogodišnji mandat.

Mirjana Ana-Maria Piskulić rođena je 1958. godine u Južnoafričkoj Republici kao dijete iseljenika. U Zadar se s obitelji seli 1969. godine. Diplomirala je studij logopedije i fonetike na Sveučilištu u Zagrebu. Nakon prvog radnog iskustva u SUVAG-u, godine 1991., nastavlja raditi u Hrvatskoj matici iseljenika. Potom je devet godina provela u diplomaciji kao ugovorni diplomat, od početka 2015. kao prva tajnica Veleposlanstva Republike Hrvatske u Canberri, a od 2008. do 2013. je bila generalna konzulica u Sydneyju.

Početkom 2014. godine vraća se u HMI i postaje rukovoditeljica Odjela za informiranje iseljništva. Suraduje u uspostavljanju vrlo uspješnog Večernjakova portala za iseljništvo „Moja Hrvatska“ u kojem redovito objavljuje.

Nove članove Upravnog odbora Matice početkom lipnja imenovala je hrvatska Vlada na čelu s premijerom Tihomirovom Oreškovićem. Upravni odbor HMI čine predsjednik Milan Kovač, dipl. oec., i članovi: književnik Hrvoje Hitrec, dr. sc. Vjekoslav Jeleč, književnik Đuro Vidmarović i Lada Kanajet Šimić, prof.

I. Hrvatski ljetni festival mladih

Hrvatska državna samouprava te Hrvatski kulturni i sportski centar „Josip Gujaš Džuretin“

5. – 6. kolovoza 2016. godine priređuju I. Hrvatski ljetni festival mladih u Brlobašu pokraj postaje Nacionalnog parka Dunav – Drava. Cilj je organizatora okupljanje i povezivanje mladih Hrvata u Mađarskoj iz svih regija.

Program ovih dana:

1. dan:

- 1) poslijepodne dolazak gostiju
- 2) susret tamburaša, glazba na otvorenome
- 3) večera
- 4) druženje
- 5) smještaj u šatorima (svatko za sebe osigura šator).

2. dan:

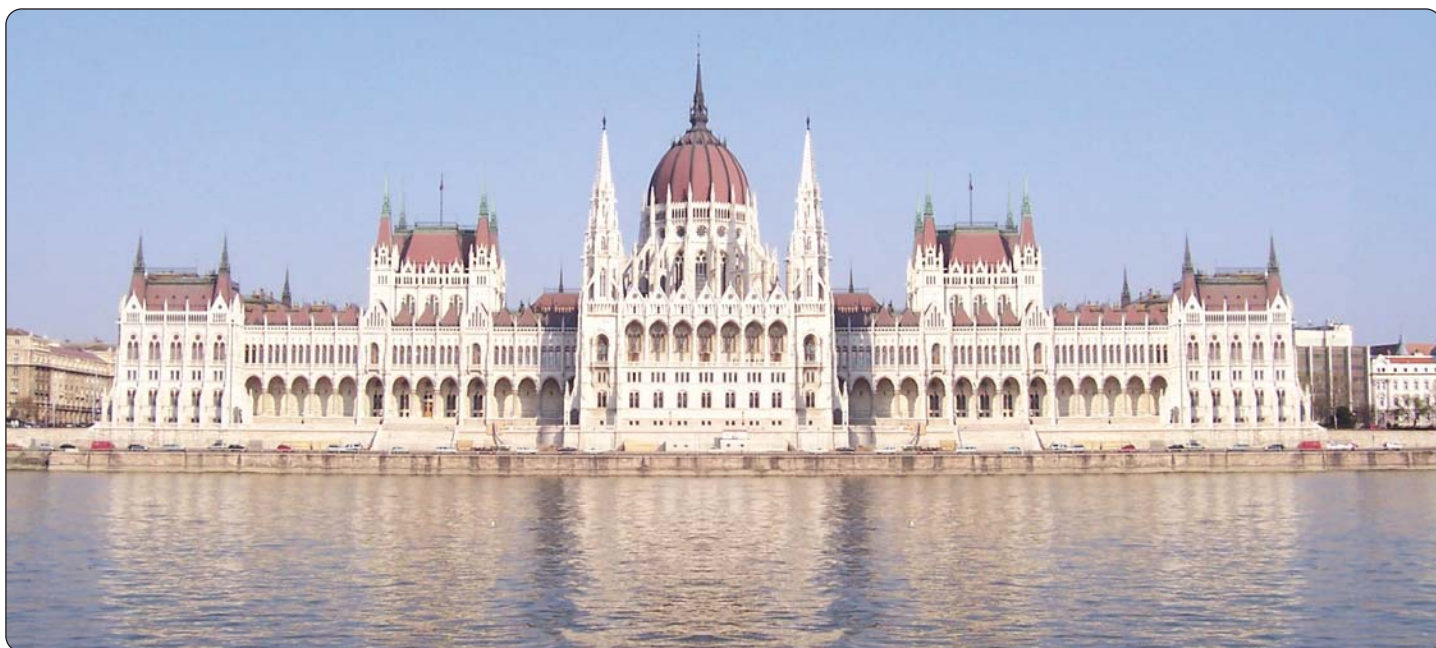
- 1) dolazak gostiju
- 2) objed, predstavljanje gastronomije različitih regija
- 3) od 9 do 18 sati krstarenje brodom na Dravi
- 4) u 16 sati kulturni program
- 5) u 20 sati plesanica
- 6) u 22 sata koncert Begina
- 7) u 24 sata vatromet.

O potporama iz državnoga proračuna za 2017. godinu

Veća potpora mjesnim i područnim samoupravama za djelovanje i obavljanje javnih zadaća, te potpora državnim samoupravama za medije i ustanove

Neće biti promjena u načinu financiranja mjesnih i područnih narodnosnih samouprava koje će i 2017. godine dobiti proračunsku potporu iz središnjega (državnoga) proračuna. Kao i prethodnih godina, diferencirana potpora mjesnim i područnim narodnosnim samoupravama iz državnoga proračuna dijeli se na potporu za djelovanje, i to diferencirano prema podacima popisa pučanstva iz 2011. godine, i na potporu za obavljanje javnih zadaća, točnije za obavljene javne zadaće, a na temelju uređivanja (bodovanja) zapisnika prethodne kalendarske godine.

Potpore za djelovanje

Okvirni je iznos potpore za djelovanje 1568,5 milijuna forinta (jednako kao ove godine), po samoupravi godišnje 391 000 forinta (ove godine 390 843 forinta). Pravo na potporu ima svaka narodnosna samouprava – uključujući i preustrojenju od samouprave naselja u narodnosnu – koja je 1. siječnja 2017. upisana u registar narodnosnih samouprava. Mjesna narodnosna samouprava ima pravo na dvostruki iznos utvrđene godišnje potpore, dakle na 782 000 forinta (ove godine 781 686) ako se u naselju prigodom posljednjeg popisa pučanstva pripadnikom dane narodnosti izjasnilo više od 50 osoba. Područna narodnosna samouprava ima pravo na dvostruki iznos utvrđene godišnje potpore ako je u županiji (u glavnome gradu) broj registriranih mjesnih samouprava (glavnogradske okružnih) dane narodnosti – uključujući i preustrojene mjesne samouprave – najmanje 10, a najviše 20; ima pravo na četverostruki iznos (400 %) utvrđene godišnje potpore, dakle 1 564 000 forinta po samoupravi ako je broj registriranih mjesnih (glavnogradske okružnih) samouprava dane narodnosti – uključujući i preustrojene mjesne samouprave – veći od 20.

Potpore za obavljanje javnih zadaća (za obavljene javne zadaće)

Okvirni je iznos potpore za obavljanje javnih zadaća 1648,5 milijuna forinta (ove godine 1 568 533 323), dakle gotovo 80 milijuna veći iznos od ovogodišnjega. Nema promjena u načinu

dodjele potpore za obavljanje javnih zadaća. Pravo na potporu za obavljanje javnih zadaća ima ona mjesna samouprava (i područna) koja je glavnogradskom ili županijskom vladinu uredu do 15. siječnja 2017. dostavila zapisnike s najmanje četiriju sjednica zastupničkog vijeća od prethodne godine, i zapisnik obvezne godišnje javne tribine, ako ona nije održana u okviru jedne od četiriju sjednica. Vladini glavnogradske i županijske uredi te dokumente (zapisnike) dostavljaju ministru odgovornom za narodnosnu politiku, koji prema zadanim kriterijima vrednuje zapisnike i obavljene javne zadaće – prema zadaćama koje se odnose na zastupanje interesa, nadalje na zadaće u svezi s kulturnom autonomijom, te druge zadaće u svezi s opstankom narodnosti – te utvrđuje vrijednost jednog boda, konačno i broj bodova te iznos potpore dane narodnosne samouprave. Može se osvojiti najviše 100 bodova. Okvirni se iznos raspodjeljuje između mjesnih i područnih narodnosnih samouprava – prema njihovu broju – tako da se broj područnih samouprava uzima u obzir udvostručeno. Zatim se okvirni iznos dijeli s ukupnim brojem bodova i utvrđuje iznos jednog boda, a na temelju toga i konkretan iznos potpore za svaku narodnosnu samoupravu prema osvojenim bodovima.

Porast će potpora državnim samoupravama

Porast će i potpora državnim samoupravama, odnosno iznos potpore namijenjen za ustanove u održavanju državnih samouprava i narodnosna glasila, medije.

Országos nemzetiségi önkormányzatok és média támogatása

(Potpora državnim samoupravama
i medijima)

Előirányzat: 1 776, 1 millió forint	millió forint
1. Bolgár Országos Önkormányzat és Média	70,2
2. Magyarországi Görögök Országos Önkormányzata és Média	70,9
3. Országos Horvát Önkormányzat és Média	181,6
4. Magyarországi Németek Országos Önkormányzata és Média	294,0
5. Magyarországi Románok Országos Önkormányzata és Média	137,5
6. Országos Roma Önkormányzat és Média	361,2
7. Országos Lengyel Önkormányzat és Média	84,5
8. Országos Örmény Önkormányzat és Média	57,7
9. Országos Szlovák Önkormányzat és Média	166,0
10. Országos Szlovén Önkormányzat és Média	88,0
11. Szerb Országos Önkormányzat és Média	119,8
12. Országos Ruszin Önkormányzat és Média	67,3
13. ukrán Országos Önkormányzat és Média	77,4

Okvirni iznos za podupiranje državnih samouprava i medija: 1776,1 milijuna forinta.

Tako će Hrvatska državna samouprava 2017. godine dobiti za djelovanje i medije iznos od 181,6 milijuna (ove godine 178 milijuna forinta, a lani 152,5 milijuna), dakle 3,6 milijuna više nego ove godine.

Okvirni iznos za podupiranje ustanova u održavanju državnih narodnosnih samouprava: 1192,5 milijuna forinta.

Za održavanje ustanova u HDS će dobiti 145,9 milijuna (ove godine 104,4 milijuna, a lani 65,5 milijuna).

Osim toga doći će i do stanovitih promjena u načinu uporabe potpore i njezinu obračunu. Primjerice, potpora za djelovanje za 2017. godinu, koja se kao i do sada mora potrošiti najkasnije do 31. prosinca, može se upotrijebiti osim na neposredne troškove djelovanja i na obavljanje javnih zadaća. Mjesne i područne samouprave potporu za obavljanje javnih zadaća za 2017. godinu mogu upotrijebiti (potrošiti) do 31. prosinca 2018. godine, a

Országos Nemzetiségi Önkormányzatok által fenntartott intézmények támogatása

(Potpora institucijama
u održavanju državnih samouprava)

Előirányzat: 1 192, 5 millió forint	millió forint
1. Bolgár Országos Önkormányzat által fenntartott intézmények	72,8
2. Magyarországi Görögök Országos Önkormányzata által fenntartott intézmények	35,5
3. Országos Horvát Önkormányzat által fenntartott intézmények	145,9
4. Magyarországi Németek Országos Önkormányzata által fenntartott intézmények	211,0
5. Magyarországi Románok Országos Önkormányzata által fenntartott intézmények	48,0
6. Országos Roma Önkormányzat által fenntartott intézmények	165,9
7. Országos Lengyel Önkormányzat által fenntartott intézmények	53,0
8. Országos Örmény Önkormányzat által fenntartott intézmények	33,4
9. Országos Szlovák Önkormányzat által fenntartott intézmények	197,9
10. Országos Szlovén Önkormányzat által fenntartott intézmények	58,4
11. Szerb Országos Önkormányzat által fenntartott intézmények	114,0
12. Országos Ruszin Önkormányzat által fenntartott intézmények	35,3
13. Ukrán Országos Önkormányzat által fenntartott intézmények	21,4

njome se moraju obračunati najkasnije do 15. ožujka 2019. godine. Uz financijski obračun morat će se priložiti cjelokupan sažetak o svim računima i isplaticama.

Prema 9. privitku Zakona XC. iz 2016. o proračunu Mađarske za 2017. godinu objavljenom 24. lipnja ove godine u službenom listu Magyar Közlöny, broj 91, str. 7257-7263.

Pripremio: S. B.

Izvor: <http://www.kozlonyok.hu/nkonline/MKPDF/hiteles/MK16091.pdf>

Čavoljci u Vlašićima

Skupina čavoljskih bunjevačkih Hrvata od 5. do 10. srpnja boravila je u Kulturno-prosvjetnom centru i odmaralištu Hrvata iz Mađarske u Vlašićima. Kako nam uz ostalo reče predsjednik

obišli povijesne i kulturne znamenitosti dvaju gradova. Do ovog ljetovanja došlo je nakon višegodišnjih planova i priprema, a želja je bila da se članovi zajednice nagrade za napore i uspješne aktivnosti ostvarene proteklih nekoliko godina. Na povratku su se zaustavili na Plitvičkim jezerima, što je bila davna želja mnogih koji još nisu bili u ovome nacionalnom parku prirode. Putovanje u matičnu domovinu Hrvatsku ostvareno je s potporom Hrvatske samouprave te vlastitim doprinosom članova zajednice. Prezadovoljni domaćinima u „Zavičaju“, s prekrasnim dojmovima vratili su se u Čavolj. Oduševljeni cjelotjednim boravkom u Hrvatskoj, dobili su još jedan novi poticaj da ustrajno nastave njegovanje tradicijske kulture bunjevačkih Hrvata. To najbolje pokazuje i ljetna plesачnica koju organiziraju 30. srpnja, a u jesen ih čeka i nastup u prijateljskom naselju Nasvadu u Slovačkoj gdje će nastupiti na dvodnevnoj priredbi.

S. B.

samouprave, 50 pripadnika čavoljske hrvatske zajednice raznih naraštaja, od najmlađih do starijih, tjedan dana ljetovalo je u Pansionu „Zavičaj“. Uz članove Hrvatske samouprave, u Hrvatskoj su boravili članovi Čavoljskoga bunjevačkog KUD-a, a među njima bilo je i više cijelih obitelji. Prema riječima Stipana Mandića, u Vlašićima su lijepo dočekan od ravnatelja Tibora Radića i djelatnika „Zavičaja“, a poslužilo ih je i lijepo i toplo vrijeme pogodno za svakodnevno kupanje. Ugodno i udobno ljetovanje, kupanje, sunčanje i odmor obogatili su i izletima u obližnje gradove. Tako su jednom organizirali izlet u Zadar, a drugi put u Pag, gdje su

ALJMAŠ – U tome bačkom gradiću 12. i 13. kolovoza priređuju se IV. narodnosni i gastronomski dani. U Kulturnome središtu 12. kolovoza u 17 sati otvara se izložba Međunarodne umjetničke kolonije. Od 17.30 u Ulici grofa Telekija na otvorenome počinje kulturni program, a od 21 sat održava se koncert grupe New Level Empire. Dan završava retro-*disco* zabavom u 23 sata. Sutradan, nakon pozdravnih riječi predstavljaju se narodnosna kulturna društva, među kojima će nastupiti i aljmaški Bunjevački KUD „Zora“, te bezdanska kulturna udruga. Od 19 sati mogu se kušati narodnosni kulinarski specijaliteti, a od 20 sati počinje koncert popularne grupe „Republik“. Od 22 sata predstavlja se mohački KUD „Zora“, zatim

svira dušnočka „Zabavna industrija“ uz plesāčnicu do zore. Dan opet završava diskotekom u Klubu B9. Među popratnim sadržajima obaju dana održavaju se različita predstavljanja i obrtničke radionice te sajam domaćih proizvoda. Program se ostvaruje u suorganizaciji samouprave naselja i narodnosnih samouprava, a s potporom Ministarstva ljudskih resursa (EMMI) i Ministarstva poljoprivrede (MVM).

ALJMAŠ – Na civilni je poticaj objavljen poziv za izgradnju dječjeg igrališta na gradskome Trgu svetoga Stjepana, čime bi se ostvario davni san Aljmašana. Do kraja mjeseca primaju se novčana sredstva građana, a za ostvarenje pridonijet će

i Gradska samouprava koja će ude-setostručiti prikupljena sredstva, stoga će osigurati najviše 600 tisuća forinta. Dobrovoljni prilozi mogu se uplatiti na bankovni račun: Szent István utcai játszóter 11732088-15336471-60060000.

GARA – Seoska samouprava raspisala je natječaj za popunu radnoga mjesta za socijalno pomaganje i njegovanje obitelji. Natječaj je raspisan na neodređeno vrijeme, sukladno odredbama Zakona o javnim službenicima, otvoren je do 9. kolovoza. Istog će se dana vrednovati pristigli natječaji, te donijeti odluka o imenovanju.

Objavljeni natječaj dostupan je na internetskim stranicama www.gara.hu.

Hrvatski dan u Šiklošu

Lani u ljetnim mjesecima šikloška Hrvatska samouprava organizirala je okupljanje oko programa Hrvatskoga dana u prekrasnome gradskom prostoru šikloške tvrđave. Ovogodišnji, 3. srpnja održani Hrvatski dan nastavak je lanjskog događaja poradi stvaranja običaja okupljanja šikloških Hrvata te njihovih simpatizera i prijatelja. U prekrasnome zdanju šikloške tvrđave od prošle godine do danas Hrvatska samouprava ostvarila je i stalni postav spomen-sobe s izloženom materijalnom kulturom semartinskih Hrvata, onoga sela u neposrednoj blizini Šikloša koje su 70-ih godina 20. stoljeća napustili i posljednji šokački Hrvati, čiji potomci danas žive većinom u Šiklošu.

Orkestar sudionika ovogodišnje V. Ljetne škole tambure

I ovogodišnja Hrvatska večer okupila je mnoštvo znatiželjnika u predvorju šikloške tvrđave. U programu koji je s prigodnim riječima otvorila Timea Bockovac, predsjednica tamošnje Hrvatske samouprave, nastupila su djeca s hrvatskim pjesmama i igrama iz šikloškog Vrtića Hétszínv-rág gdje se s potporom mjesne Hrvatske samouprave u hrvatskoj „grupici“ one uče. Uz njih pozornicu

Djeca iz šikloškog vrtića

Zbor nižih razreda Osnovne škole „Dorottya Kanizsai“

su napučili i članovi zbora nižih razreda šikloške Osnovne škole „Dorottya Kanizsai“ koji su otpjevali niz hrvatskih pjesama. Oni su pokazali i dio uspjeha koje zadobiva odnedavno uvođenje učenja hrvatskoga jezika u spomenutoj školi u satnici stranoga jezika uz potporu tamošnje Hrvatske samouprave, koja je krajem lipnja za tu djecu organizirala i Kamp razvoja sposobnosti.

Pozvani su i gosti koji su također predstavili bogatstvo hrvatske nošnje, pjesme i plesa; dječja skupina salantskoga KUD-a Marica, kukinjski KUD Ladislava Matušeka, KUD iz prijateljskog naselja Donjeg Miholjca, KUD Matije Gupca. Poseban je događaj bio nastup i

koncert sudionika ovogodišnje V. Ljetne škole tambure održane u Orföu u organizaciji Kulturne udruge Vizin.

Nakon programa slijedila je vesela plesačnica uz Orkestar Vizin, te bal za koji se pobrinuo Orkestar Orašje. Dan ili večer ostvarena je s potporom Ministarstva ljudskih resursa i Hrvatske samouprave Baranjske županije.

-mcc-
Foto: Á. Kollár

Opet turska pogibel u Kisegu

U okviru programske serije „Polumisec – puni Misec“ Kiseg u ovo ljeto u augustušu se spomene na dičnu prošlost. Po deseti put će se odigrati ovoga vikenda turska opsada ter će se cijeli varoš glasiti po junačtvu kapetana Nikole Jurišića i braniteljiv ki su 1532. ljeta zastavili ogromni neprijateljski šereg. Glavni pokrovitelj priredbe je ljetos István Simicskó, ministar obrane. Program izgleda ovako: 5. augustuša, u petak, začmu sagraditi veliki katanski tabor, a od 14 uri krene tura opsade do Sulejmanovoga vidikovca. Od 15 uri sajam i kulturni programi čekaju na Glavnom trgu sve zainteresirane, a u 17 uri će se izglasiti zvanaredno stanje u varošu, zavolj turske pogibeli. Od 20.30 uri židanska Šetnja će zabavljati publiku, a moguća je i učnja hrvatskih tancev. U 23.30 uri najhrabriji se moru ganuti i na noćnu turu boktarov. 6. augustuša, u subotu, u 10 uri mujezin će pozvati na molitvu sve Turke iz neprijateljske čete, a Sulejman će se gizdavo prošetati Glavnim trgom. Cijeli dan će na različiti mjesti biti otvorene izložbe, sajam, glazbene predstave, vojnički spektakli, turski tančoš, bubnjari će zabavljati gledatelje. U 17.30 uri okupatori i branitelji će u jednoj povorki dojt do pozornice na Glavnom trgu, a derviši će izvesti svoj atraktivni tanac. U 19 uri na stijeni kiseške tvrđave s puškama, topi, noži i sabljama se predstavlja stvarna bitka u koj će sudjelovati, uz hrvatsku zajednicu Kisega, i „Picoki“ iz Đurđevca. Za desetom opсадом sve nazočne čekaju još različiti koncerti i zabave. Nedilja turske opsade jur pod slobodnim suncem se nastavlja povijesnom šetnjom u gradu uz predstavljanje spomenikov i znamenitosti grada. Predvidjena je točno u podne mala mužika, potom lutkarska predstava, dičji programi, konjski spektakli, a u 18 uri se predstavljaju prijateljska društva, kiseška folklorna grupa Hajnalcsillag s turskim folklornim ansamblom Bianna Sanat Toplulugu. U 21 uri trodnevni bogati program desete opsade zatvara jubilarni koncert bubnjarov Ataru ki ljetos svečuju deset ljet postojanja.

Tiho

MOHAČ – U organizaciji Šokačke čitaonice, 6. kolovoza priređuje se tradicionalna Grahijada, u okviru koje se priprema grah na prastari način, u zemljanim loncima. Već po običaju, hrvatska kulturna i gastronomska manifestacija počinje u 15 sati svečanim otvorenjem u Táncsicsevoj ulici ispred Čitaonice. Uz kuhanje graha bit će i kulturnih sadržaja, te obrtničkih radionica. Grahijada šokačkih Hrvata navečer završava Šokačkim balom.

PEČUH – Mjesec kolovoz i pečuska Brdica u znaku su blagdana Snježne Gospe koja se slavi 5. kolovoza, a kojoj je u čast prije više od tristo godina podignuto crkveno zdanje, kao zavjet kojim su stanovnici grada zahvalili Gospi što ih je sačuvala od pošasti kuge koja je harala 1690./91. godine. Na ramenima su nosili kamen na brdo do bijele stijene na kojoj je sagrađena crkva koja je i danas jedan od najljepših ukrasa grada podno Mečeka. Crkva je sagrađena 1697. godine i od tada prima hodočasnike, među njima i Hrvate toga grada, okolice i šire. Dana 4. kolovoza u 18 sati je litanija, a u 19 sati sveta misa na otvorenome. Nju će predvoditi pečuški biskup György Udvardy. Slijedi grkokatolička liturgija, te sat svete molitve, a potom ponoćna sveta misa te bdjenje u crkvi sve do zore. Dana 5. kolovoza već u 7.30 je molitva, a potom ophodnja od crkve sv. Augustina do crkve Snježne Gospe, gdje je u 8.30 sveta misa na hrvatskome jeziku koju će predvoditi velečasni Ladislav Bačmai, slijedi mlada misa Pétera Láposnya, u 11.30 je sveta misa na njemačkom jeziku, u 15 sati je krunica, a u 16 sati praznična misa, zatim ophod oko crkve. U nedjelju, 7. kolovoza, s početkom u 15 sati kreće mimohod vjernika u narodnim nošnjama od crkve sv. Augustina prema Snježnoj Gospi, gdje je u 16 sati sveta misa koju predvodi Tibor Berecz uza sudjelovanje „narodnosti“, određena čitanja i pjevanja bit će na hrvatskom, odnosno njemačkom jeziku. Nakon svete mise na tekijskim ruševinama (Tettye) slijedi hrvatski program gdje će se predstaviti Hrvati s bogatim programom u organizaciji Hrvatske samouprave grada Pečuha.

Trenutak za pjesmu

18. 7. 1926.

*U svračajima zore
prazni hram
bez
sirote majke... oca.
Pust
bez
korizmenih napjeva
radosna plača tek rođena
sina... kćeri.
Sv. Domenika
izrasla u stijenju
18. 7. 1926.
onih čije se
Ime
u stidu stoljeća
s usana
briše...*

Dražen Zetić

VIII. Hrvatski dan u Sambotelu

„Trg je danas vaš, Hrvati!“

„Trg je danas vaš, Hrvati!“ – s ovom rečenicom je otvorio VIII. Hrvatski dan zamjenik donaćelnika grada Sambotela, Tibor Koczka, ki je još naglasio da ovde živeća hrvatska zajednica odlično i marljivo djela na očuvanju hrvatskoga jezika i običajev. – Njim se tribamo zahvaliti za jednu od naših partnerskih općin, za Sisak, koji grad veže i povijesna kopča prik sisačkoga biskupa Sv. Kvirina za Sambotel, a ne smimo pozabiti ni na Hrvatski bal za kojega je svako ljeto sve teže dobiti kartu. Hrvatski dan odlično paše u seriju sambotelskih priredab ke se odvijaju na Glavnom trgu – je dodao još sambotelski političar. Tako se je 2. julija, u subotu, na jedno cijelo otpodne oblikao centar dotičnoga grada i svečano u hrvatske boje i postao korzo za narodne nošnje.

Od Kisfaludyjeve ulice, kade je sjedišće Hrvatske samouprave i kade imaju probe jačkari i tamburaši, a najnovije i tancoši, krenula je povorka ka je sa zastavami, jačkom i mužikom zašla do velikoga šatora, kade je dr. Anton Kolić, farnik u mirovini, u Austriji, pozvao na sastanak s Bogom. Sveta maša na hrvatskom jeziku je prikazana za sve nazočne Hrvate i sve pokojne kim se moremo zahvaliti za naše hrvatstvo. U prodiki je hrvatski duhovnik prosio Boga da našim zajednicam, političarom i narodu mudrosti da djeluju za mir i dobro na ovoj zemlji, da biguncem omogućuje miran žitak ter da se spasi hrvatski narod kot i ona mladina ka je danas prez djela. – Hvalim svim ki su vas naučili hrvatski jezik, učite i vi vašu dicu ujutro i uvečer po hrvatski pozdraviti i upoznati naš lipi materinski jezik da se skupno razumimo, da skupno djelamo za našu budućnost! – smo čuli još od farnika na kraju svete maše, i čije riči su sprohadjali svečani govori. Franjo Jurašić, predsjednik Društva sambotelskih Hrvatov, je obećao da će se hrvatsko društvo i dalje trsiti da očuva u ovom varošu hrvatski jezik i kulturu, a Laslo Škrapić, predsjednik Hrvatske samouprave Sambotela, je svim zaželjio dobru zabavu i lipo druženje. Marina Sikora, prva tajnica Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, obratila se je mnoštvu sa slijedećimi riči: „Čast mi je biti ovdje danas s vama i uživati ovaj Hrvatski dan koji sa svojom brojnošću njegujete i kojim dokazujete koliko vam je važna spona s matičnom državom, koliko vam je važna njega vašega hrvatskog jezika, običaja i kulture. Nakon ovakve lijepe hrvatske mise i tako emotivnih riječi vašeg svećenika, oca, koga mi je također bila čast upoznati, evo, sada slijedi kulturno-umjetnički dio. Svaka vam čast, a ovo što imate, nemojte zaboraviti, njegujte dalje, prenosite dalje na mlađe naraštaje, na mladost, koja ostaje za nama hrvatski jezik, hrvatske običaje, hrvatske pjesme.“ U maratonskom folklornom programu najprlje su se pred-

Hrvatsku mašu je služio dr. Anton Kolić

stavili domaćini, zbor „Djurdjica“, Sambotelski tamburaši i poki-dob su na Hrvatskom balu posebnu volju dobili za tanac mjesni Hrvati, za ovu priliku je s njimi zavježbao jednu novu koreografiju petrovski Petar Škrapić. Mladi tamburaši iz Narde, petroviske jačkarice zbora „Ljubičica“ i HKD „Gradišće“ takaj iz Petrovoga Sela, kot i kiseški hrvatski zbor „Zora“ u nastavku su još zabavljali goste

Časni gosti na programu

sve do skupne jačke na kraju, jer nijedan sambotelski Hrvatski dan ne more minuti prez poznate melodije s tekstem „Gizdav sam da sam Hrvat... Gdo je i nadalje ostao, i ovput se nije razočarao jer petroviska Pinkica sve je učinila da do polnoći na tancoškoj placi zadrži razdragane Hrvate i njeve prijatelje.

Tiho

Sambotelski Hrvati imaju i svoju tančenu grupu

folklornom programu najprlje su se pred-

Vinkovčani oduševili budimpeštanske gledatelje

Na Majdanu (Kőbánya) i ove su godine od 23. do 26. lipnja ustrojili tradicionalni Dani svetoga Ladislava. Riječ je o uglednoj priredbi tog okruga, koja se svake godine održava na otvorenoj pozornici na Trgu svetoga Ladislava. Hrvatska samouprava tog okruga na gostovanje je pozvala svoje prijatelje iz Vinkovaca, Kulturno-umjetničko društvo „Šumari“.

Suradnja između majdanske Hrvatske samouprave X. okruga i istočnoslavonskoga grada Vinkovaca postoji već 17 godina. Prijateljska je suradnja prije deset godina zapečaćena i potpisivanjem sporazuma o suradnji tih naselja. U sklopu te suradnje ostvareni su međusobni posjeti izaslanstava, gostovanje budimpeštanske Izvorne plesne skupine na vinkovačkim priredbama, jednako tako i nastupi Kulturno-umjetničkog društva „Šumari“ u Budimpešti. Nema države u Europi gdje nisu nastupili, 2009. godine boravili su u Kanadi, a posebno su ponosni na veliki koncert u Varšavi prilikom ulaska Hrvatske u Europsku uniju. Iza KUD-a bogato je djelo izdanih audio i videozapisa. Umjetnički je voditelj „Šumara“ Ivan Orešković, voditelj tamburaškog orkestra Ivan Dugonjić, a voditeljica pjevača Julija Dujić.

Prijatelji iz matične nam domovine i ovoga su puta očarali gledateljstvo mađarskoga glavnog grada pjevačkim i plesnim umijećem, a jednako tako i izvornim narodnim nošnjama. Iz riznice svoga repertoara – koja uključuje koreografije iz svih krajeva Hrvatske, kao i vlastite vokalne i instrumentalne brojeve – 25. lipnja u poslijepodnevnom satima, na otvorenoj pozornici predsta-

vili su se 60-minutnim kulturno-folklornim programom. U prvome dijelu izvodili su splet kola iz Slavonije. Kako voditeljica programa reče, značajka kola žitorodne Slavonije jest šarolikost nošnja i živost kola. Od stilskih značajka izraženo je drmanje ili drmeš. Koreografiju potpisuju Ivan Orešković i Branimir Grgurovac, glazbenu obradbu Perica Raguž. Slijedili su posavski plesovi, koje su izvodili članovi prvoga folklornog ansambla i tamburaškog sastava. To su plesovi srednje Hrvatske, značajno je za njih

punina i skladnost pokreta. Posebno je značajan „Dućec“ s okomitim izigravanjem. Koreograf je plesova Ivan Orešković, a glazbena je obradba Martina Sučića. Pri kraju je KUD „Šumari“ prikazao splet bunjevačkih plesova. Plesovi su to Hrvata koji žive na sjevernome dijelu Vojvodine, a određuje ih sitno plesanje, takoreći u mjestu. Kako je rečeno na priredbi, pokreti idu iz koljena, a gornji dio miruje. Muškarci u kolu i u parovima igrajući, improviziraju ukrasne korake, na čizmama nose zvečke. Te je plesove koreografirao također Ivan Orešković, a glazbenu obradbu i ovoga puta potpisuje Martin Sučić. Plesni su dijelovi programa društva razdvojeni solističkim nastupom Ivana Grčića i Ivana Mekovića, koji su izvodili nekoliko slavonskih pjesama. Članovi KUD-a „Šumari“ navečer su se družili s hrvatskim prijateljima u Budimpešti, članovima budimpeštanske Hrvatske izvorne plesne skupine. Sutradan im je domaćin, majdanska Hrvatska samouprava, organizirao razgledanje grada Budimpešte, na koje ih je otpratio zastupnik Samouprave, ujedno i plesač skupine Branko Kovač.

Kristina Goher
Foto: KUD „Šumari“

Dvodnevna seoska proslava u Hrvatskom Židanu

Dobrovoljno ognjibransko društvo svečevalo 125. obljetnicu s pobjedom na Répce kupu

Dobrovoljno ognjibransko društvo u Hrvatskom Židanu, isto tako kot i u Nardi fajbegari, ljetos svečuje 125. obljetnicu svojega postojanja. U okviru dvodnevnoga svečevanja sa seoskim danom, kiritofom, Répce kupom u naticanju za ognjogasce iz okolnih naselj, špica je svakako bila ona proslava, u koj su se zahvalili ne samo Židanci nego i županijski peljači ognjogastva za trud i marljivost starijim i novijim kotrigom dotičnoga Društva.

Dva odlikovani fajbegari: Ferenc Kiriči i Ivan Pantoš

Žarko nas je sunce milovalo 25. junija, u subotu otpodne, okolo židanskoga športskoga placa, kade su se lipo poredala črljena ognjogasna vozila i pripadnici jedinica iz Prisike, Žire, Répcevisa, Unde, Čeprega, Saknje (Szakony), Hrvatskoga Židana, a došli su i prijatelji Ugri iz Slovenije. Komandant Dušan Orban iz Domanjševci je rekao da pred petimi-šestimi ljeti se je začelo prijateljstvo sa Židanci i svaki put se jako veselu kad se najdu s njimi, ki ovde, ki u Sloveniji. Ovput su vanjski promatrači, ali na kraju naticanja predstaviti će i vlašću vježbu s brzinom, pumpanjem vode i bižanjem do cilja sa špricom. – Ovo prijateljstvo nam je neprocjen-

ljivo, jer poštujemo jedan drugoga, svenek imamo nešto novoga za naučiti, a kroz ovo partnerstvo i človik raste – misli gost iz Slovenije ki će sa svojom ekipom za dvi ljeti proslaviti 110. obljetnicu postojanja vlašćega Ognjogasnoga društva. Ferenc Kiriči, bivši komandant židanskih fajbegarova, i danas je adut ognjogastva u selu, ki je 1979. ljeta bio u tom štabu koji je na noge postavilo fajbegarsko naticanje med seli uz potok Répce. Gizdav je na sadašnje

Načelnik Štefan Krizmanić veže na zastavu spomen-pantliku

židanske ognjobrancela ke od ovoga ljeta pelja komandant Ignac Horvat, a predsjednik im je Kornél Tóth. – Došao sam i danas ovamo da vidim kako se naticaju naši, mer i moji dva nukići su ovde, a i sin mi je bio ognjogasac. Naši ljudi jako poštuju fajbegare, znadu bar ča dojde, katastrofa, velika voda ali oganj, onda

moredu na nje računati – dodao je još Ferenc Kiriči, ki je 58 ljet bio med ognjobrancela i čez 33 ljeti komandirao Društvo. Najlipši dar mu je toga dana bio sigurno to da na kupu su njegovi Židanci pobijedili pred svimi grupami. Od športskoga igrališća piše su

marširali slavljeniki u pratnji sirenov i ognjogasnih vozila do šatora na školskom dvoru, kade je nastavljeno prijatno druženje. Najprvo smo mogli još pogledati predstavu sambotelskih ognjogascv s imitiranom katastrofom od prometne nesriće. Atraktivno se je rizao auto da se dojde do ranjenih putnikov, a potom je užgan, kojega su morali gasiti junaki ognja. U šatoru su se prikldali priznanja, dari i povelja svim naticateljima, a pehare su pravoda prikzeli u velikoj ovaciji domači ognjobrancela. Za zaslužena ljeta u ovoj dobrovoljnoj službi su nagrađeni bili od županijskoga ognjogastva Ferenc Kiriči, a i Ivan Pantoš, bivši tajnik židanskoga Ognjobranskoga društva na spomin djelovanja od pol stoljeća med fajbegari. Vezale su se pantlike povodom jubileja na ognjogasnu zastavu, a Štefan Krizmanić, načelnik Hrvatskoga Židana je uručio Ferencu Kiričiju i dokument i plaketu o tituli počasnoga Židanca, a jubilarci su dostali nove majice od Seoske samouprave.

Predstava sambotelskih ognjogascv s imitiranom katastrofom

Starin je jedan od onih naselja hrvatskog otoka u Podravini gdje je hrvatska kultura i dandanas vrlo čvrsto čuvana. U selu djeluje osnovna škola gdje se nastava odvija djelomično na hrvatskome jeziku. Ondje uče i mladi svirači koji čine Orkestar Biseri Drave, pod vodstvom Tibora Kedvesa. Ti mladi dečki uzor su za svakoga jer skrbe o čuvanju hrvatske kulture, a sudjeluju takoreći na svim hrvatskim priredbama regije. Nije to bilo drugačije ni ovoga puta. U organizaciji Seoske samouprave, u subotu, 16. srpnja, priređen je Dan sela, gdje su jedni od glavnih sudionika bili mladi tamburaši tog sastava. Vrijeme je cijeli dan bilo kišovito, no to nije značilo da

su ljudi ostali u svojim kućama. Program je započeo u podne svetom misom na hrvatskome jeziku u mjesnoj crkvi. Misu je služio šeljinski župnik Jozo Egri. Zatim su organizatori ugostili stanovništvo sela, zgotovljen je ukusni zajednički objed u parkiću pokraj doma kulture. Kulturni je program počeo u večernjim satima. Načelnik sela Šandor Matör pozdravio je okupljene na hrvatskom i mađarskom jeziku, te zaželio svakomu dobru zabavu. Prvo su na pozornicu stupili spomenuti mladi domaći tamburaši. Tamburaški sastav Biseri Drave s pjevačicama Doris i Bernadetom Dudaš oduševio je gledateljstvo s prekrasnim pjesmama i napjevima.

Nakon njih publika je od martinačkoga Ženskog pjevačkog zbora „Korjeni” poslušala splet pjesama uz glazbenu pratnju sastava „Podravka” i „Drava”. Hrvatski gosti za ovaj dan stigli su iz Čađavice. Starin i Čađavica već godinama njeguje prijateljsku vezu, pa tako KUD „Podravina”, na čelu s predsjednicom Marinom Klen i voditeljem Đurom Begom često gostuje u Starinu. Ovom su prilikom predstavili slavonsku koreografiju, koju je publika zadivljeno gledala. Nakon nastupa sve goste čekala je večera u Gostioni „Seoska”. Završni akord dana je bio bal uza svirku orkestra „Podravka”.

Luca Gažić

Nastup šeljinske plesne skupine „Zlatne noge” u Kupinečkom Kraljevcu

Plesna skupina Zlatne Noge djeluje već sedam godina, ali kao civilna udruga radi tek tri godine. Iako svi članovi plesne skupine nisu hrvatskog podrijetla velikim oduševljenjem vježbaju hrvatske plesove i pjesme, redovito sudjeluju na probama jer im je bitno očuvanje hrvatske kulture i predstavljanje hrvatskih plesova. Repertoar im čine plesovi iz svih krajeva Mađarske, gdje žive Hrvati. Udruga

svake godine ima više nastupa i u Mađarskoj, i u Republici Hrvatskoj. Zahvaljujući dobroj zagranichnoj suradnji i šeljskoj priredbi pod nazivom Proljetni festival, koji je bio priređen druge godine zaredom, suradnja s hrvatskim KUD-ovima i skupinama sve je jača. U Šeljinu često gostuju društva iz Grubišnoga Polja, Suhopolja, Virovitice te i iz Grbavca s kojima Šeljin već godinama njeguje prijateljski odnos. Tako je prošle godine na šeljskom festivalu, u organizaciji Hrvatske samouprave Šeljina, nastupio i KUD iz Kupinečkog Kraljevca. Njihovo gostovanje doprinijelo je uspostavljanju veza s plesnom skupinom „Zlatne noge”, te su prijatelji iz Kupinečkog Kraljevca pozvali

Šeljince na svoju priredbu. Tako su plesačice skupine „Zlatne noge” 25. lipnja u priepodnevnim satima krenule na nastup u Hrvatsku. Iskoristili su priliku i prije nastupa razgledali kulturno-povijesne znamenitosti Zagreba. Neki članovi skupine prvi su put bili u glavnom gradu Republike Hrvatske, pa je njima bilo iznimno zanimljiv ovaj izlet i put. Nakon razgledanja grada otišli su u Kupinečki Kraljevac na tamošnje tradicionalno

Ivanjsko veselje. Šeljska plesna skupina „Zlatne noge” nastupila je u okviru spomenute priredbe. Predstavile su se šokačkom koreografijom. Nastup je bio vrlo uspješan, publika je bila oduševljena. Poslije nastupa i druženja s novim prijateljima cjelodnevnom programu je došao kraj, ali put će svakome ostati u trajnom sjećanju. Pokrovitelj izleta je bila Hrvatska samouprava Šeljina i gradska samouprava Šeljina, a kao vozač skupini se pridružio predsjednik šeljske Hrvatske samouprave Robert Ronta.

Luca Gažić

Dan pobjede u Hrvatskoj

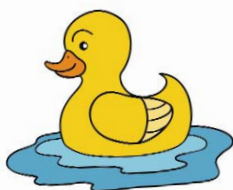

Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i Dan hrvatskih branitelja slavi se u Hrvatskoj 5. kolovoza kao spomen na pobjedu u Domovinskom ratu. Na taj dan 1995. Hrvatska je vojska oslobodila okupirani grad Knin u vojno-redarstvenoj operaciji Oluja.

Akcija Oluja započela je 4. kolovoza 1995. godine te je mobilizirano preko 150 tisuća branitelja. Dan poslije, 5. kolovoza, s kninske se tvrđave zavijorila hrvatska zastava, koja je značila da je ovaj grad, koji je bio središte srpske terorističke pobune, oslobođen te da je u ustavno-pravni poređak Republike Hrvatske vraćen najveći dio okupiranog područja. Operacija Oluja postala je najpoznatija i najuspješnija operacija Hrvatske vojske te simbol neovisnosti Republike Hrvatske.

Za pametne i pametnice

TOČKALICA

Ljetni tabor u Serdaheľu

Hrvatska osnovna škola „Katarina Zrinski“ i ove je godine priredila svoj tradicionalni „Ljetni tabor“ za učenike škole, od 20. do 24. lipnja. U Taboru su učenici imali razne aktivnosti od upoznavanja svoga kraja, preko športskih igara do izleta u adrenalin--parku. Nastavnici ustanove pripremili su za sudionike pješačku stazu s raznim postajama, traženje blaga po noći, jedan dan prespavali su u šatoru, išli na letinjske bazene, priredili plesačnicu uz pratnju školskih tamburaša.

Snimka: Žolt Trojko

Dječaci postavljaju šatore

Predmeti ga vraćaju u djetinjstvo

Zoltan Markač, rodom iz Serdahela, već godinama „zaljubljen“ je u stare predmete. Tijekom dvadeset godina uspio je sakupiti umalo dvije tisuće predmeta, počev od starih peći, zdjela, narodnih nošnja do knjiga. Njegova „najza“ u Sepetniku, gdje sada živi, puna je mnogih vrijednih stvari i samo čekaju da ih jednom rasporede, da dobiju dostojan izložbeni prostor. Zoltan Markač već nekoliko puta imao je manju izložbu u Zalskoj županiji, a prema planovima dobit će manji izložbeni prostor u Sepetniku.

Počelo je jednog dana kada je Zoltan našao bocu koja mu se jako dopala. Raspitujući se, saznao je da „steklo“ ima prilično veliku vrijednost. Nakon toga su ga počele privlačiti stare stvari i počeo ih je svjesno sakupljati.

– Sve više su me zanimala stare stvari, prvo sam pogledao kod svoje mame što sve ima, onda sam se raspitao kod svojih znanaca imaju li neki stariji predmet s početka ili sredine prošloga stoljeća. Tako su postupno saznali da sakupljam stare predmete i katkad se netko i sam sjetio da mi da. Ima što sam i kupio, postao mi je to hobi. Svaki predmet mi je zanimljiv i često se začudim kako se naglo razvio svijet, ogromna je razlika. Za današnju mladež katkad je i neshvatljiv život bez televizora, telefona, računala i mnogih strojeva. Ove stare stvari uvijek me podsjećaju na djetinjstvo i

Zoltan Markač na izložbi svojih predmeta

najdraže su mi one koje sam naslijedio od svojih predaka, npr. zdjela za pečenje gibanice, i ona već ima 40 – 50 godina i u tome se peče najbolja gibanica ili pizza.

– priča gosp. Markač, inače predsjednik sepetničke Hrvatske samouprave i vijećnik u Županijskoj hrvatskoj samoupravi.

Sakupljanje mu je postala strast, ima vrlo vrijedne stvari, npr. Bibliju iz 1725. godine, 7 – 8 starih željeznih peći, namještaje, kolijevke, zrcala, mnogo zdjela, boce za soda-vodu, stare pivske boce, narodnu nošnju, tkanine i

druge predmete. U zadnje se vrijeme latio i restauriranja, pronašao je negdje stara dječja kolica koja su bila u vrlo lošem stanju pa ih je sa svojim prijateljem počeo obnoviti. Na internetu je pro-

Najbolja zdjela za gibanicu i pizzu

321			322			323		
1	3 21	51 163 71	1	3 22	51 164 22	1	3 23	51 164 73
2	6 42	52 166 92	2	6 44	52 167 44	2	6 46	52 167 96
3	9 63	53 170 13	3	9 66	53 170 66	3	9 69	53 171 19
4	12 84	54 173 34	4	12 88	54 173 88	4	12 92	54 174 42
5	16 05	55 176 55	5	16 10	55 177 10	5	16 15	55 177 65
6	19 26	56 179 76	6	19 32	56 180 32	6	19 38	56 180 88
7	22 47	57 182 97	7	22 54	57 183 54	7	22 61	57 184 11
8	25 68	58 186 18	8	25 76	58 186 76	8	25 84	58 187 34
9	28 89	59 189 39	9	28 98	59 189 98	9	29 02	59 190 57
10	32 10	60 192 60	10	32 20	60 193 20	10	32 30	60 193 80
11 35 31 61 195 81			11 35 42 61 196 42			11 35 53 61 197 03		
12 38 52 62 199 02			12 38 64 62 199 64			12 38 76 62 200 26		
13 41 73 63 202 23			13 41 86 63 202 86			13 41 99 63 203 49		
14 44 94 64 205 44			14 45 08 64 206 08			14 45 22 64 206 72		
15 48 15 65 208 65			15 48 30 65 209 30			15 48 45 65 209 95		
16 51 36 66 211 86			16 51 52 66 212 52			16 51 68 66 213 18		
17 54 57 67 215 07			17 54 74 67 215 74			17 54 91 67 216 41		
18 57 78 68 218 28			18 57 96 68 218 96			18 58 14 68 219 64		
19 60 99 69 221 49			19 61 18 69 222 18			19 61 37 69 222 87		
20 64 20 70 224 70			20 64 40 70 225 40			20 64 60 70 226 10		
21 67 41 71 227 91			21 67 62 71 228 62			21 67 83 71 229 33		
22 70 62 72 231 12			22 70 84 72 231 84			22 71 06 72 232 56		
23 73 83 73 234 33			23 74 06 73 235 06			23 74 29 73 235 79		
24 77 04 74 237 54			24 77 28 74 238 28			24 77 52 74 239 02		
25 80 25 75 240 75			25 80 50 75 241 50					

Kada još nije bilo kalkulatora (računala), postojala je knjiga za množenje velikih brojeva.

našao sliku kako je to nekada izgledalo i strpljivim radom uspio ih obnoviti. Nažalost, vremena za inventar još nikad nije imao, često radi u tri smjene i za svoj hobi ostaje mu manje vremena, no sepetnička Seoska samouprava je obećala da u prostorijama Integriranog središta za usluge zajednice (IKSZT) bit će mjesta da uredi jednu „hižu“ (sobu) i jednu kuhinju. Najviše predmeta ima iz Mlinaraca odakle mu je bio „stari japa“ i Serdahela, gdje je rođen, međutim ima predmeta i iz drugih mjesta pa bi bio sretan kada bi netko koji se razumije u etnografiju pomogao koji predmet kamo pripada, iz kojih je godina. Na nekima piše godina proizvodnje, čak i mjesto, ali na mnogima toga nema. Zadnja izložba Zoltana Markača bila je na Danu naselja u Pustari, mnogi su mu posjetitelji čestitali i zahvalili što je sakupio mnogo građe o prošlosti pomorskoga kraja.

Shodišće ognjobrancev, vojske i tradicionalnih društav kod Peruške Marije

Blagoslovljen pilj Sv. Tomaša u parku meštrijov

U ljetnu dob tri su svete maše i hodočašća za određene namjere u židanskoj lozi kod kapele Peruške Marije i Sv. Hubertusa. Prva julijska nedilja, na spomenutom mističnom mjestu, koje znova od 1983. ljeta čeka svoje vjernike, poziva ognjogasce, vojnike, policajce, dimnjačare, djelače hitne službe i čuvare tradicij kot i zastupnike raznih meštrijov iz već ugarskih županij ter i iz susjednih orsagov.

Duhovniki Tibor Bali, dr. Jive Šmatović i Štefan Dumović

Svenek se daleko čuje zvon Peruške Marije u dibini loze, a potom sirene ognjogasnih vozil, koji su pak posebni signali pri ovakovi prilika, točno od 1996. ljeta. Pokojni dr. Imre Prohászka, pukovnik ognjobrancev u Jursko-mošonsko-šopronske županiji, i Štefan Dumović su pred dvadesetimi ljeti krenuli ovo shodišće koje podupira i Ognjobranci savez i tako je u prošlosti postavljen i pilj svecu fajbegarov Sv. Florijanu. Svetu mašu, ka se je začela većminutnom šutnjom u čast pred kratkim preminulih pirotehničarov, služili su Štefan Dumović domaći farnik, dr. prof. Jive Šmatović, zlatomašnik iz Jure, i Tibor Bali, duhovnik Külsőváta. S pjesmom su shodišće polipšali pjevačice židanskoga zbora Pe-

Za polaganjem vijenca

ruška Marija uz kantoriranje Žuže Horvat i Balaža Orbana ter hrvatski zbor Zora iz Kisega. Dan prije smo se još potili, a 3. julija, pri nediljnoj svetoj maši skoro smo se smrznuli u židanskoj lozi. Suprot toga čuda je bilo svita jer shodišće ognjobrancev, vojske,

policije, tradicionalnih društav sa zastavami, uniformami jur samo po sebi je jedno obećanje za atrakciju. Zlatomašnik, dr. Jive Šmatović u svojoj prodiki na nimškom, hrvatskom i ugarskom jeziku spomenuo se je od milosrdnosti Majke Marije i najpr ju je donesao kot primjer za sprohadjanje Europljanom, kim će po milosrdnosti miriti vjerodostojnost i uvjerljivost kršćanska. Pohvalio je i dičio ognjobrance ki svojim ponašanjem, hrabrošću i aktivnošću takaj su pelde u današnjem društvenom žitku i kim se moramo svaki put zahvaliti za tu obrambu i odanost s kom osiguraju i spašavaju u pogibeli ljudske živote

i imovinu drugih. U okviru svete maše je onda blagoslovljen pilj geodetov iz talijanskoga mramora, lik Sv. Tomaša, a potom je blagoslovljeno novo pilo za ljudski užitak, na stolu Viteškoga reda. Kako smo to čuli od Štefana Dumovića, kljetu, kako su lovci i konjari najavili, dat

će postaviti pilj i Sv. Martinu u parku meštrijov. Trojezično shodišće je završeno zlatomašnim blagoslovom i preskrajinim druženjem te malo hladnije nedilje u prirodi, kade će se najti vjerniki i ove nedilje pri maši Snižne Marije, na kraju taborovanja katoličanske mladine.

Tiho

Blagoslavljanje nove statue

Ovput su i Kemljanci došli k Peruškoj Mariji

Pečuški kermesz

*Pečuška Hrvatska samouprava
srdačno vas poziva na*

Pečuški kermesz

koji će se održati 7. kolovoza 2016.

Program:

15.00 *Procesija od crkve svetoga Augustina
do crkve Snježne Gospe*

16.00 *Sveta misa u crkvi Snježne Gospe*

17.00 *Folklorni program kod ruševina na Tekiji
Nastupaju: KUD Marica – Salanta,
Ženski pjevački zbor August Šenoa – Pečuh*

19.00 *Koncert i plesanica
svira: Orkestar Vizit*

Ulaz je slobodan, svakoga rado očekujemo!

OGLAS

Hrvatska državna samouprava od 2. do 4. rujna 2016. godine organizira „CRO TOUR '16“, II. Biciklijadu kroz Pomurje. Ovim putem pozivamo sve zainteresirane da se prijave kako bi zajedno upoznali prekrasno Pomurje, družili se i zabavljali. O podrobnome programu Biciklijade obavijestit ćemo vas nakon vaše prijave.

Prijaviti se možete e-poštom: hramouprava@chello.hu ili telefonom: 06 1/303-6094.

KOLJNOF – Društvo Hrvati i MladiK srdačno poziva sve zainteresirane na Tamburaški i plesачki tabor u Koljnof, od 8. do 14. augustuša. Tabor se održava u mjesnom domu kulture i u prostoriji Dvojezične škole „Mihovil Naković“. Peljačica tančene sekcije će biti Maja Kovačević, a voditelj tamburašev Danijel Rožanković. Cijena tabora je 20 000 Ft.

ERČIN – Tradicijsko proštenje Hrvata toga grada bit će u petak, 12. kolovoza 2016. Prema običaju, vjernici se u 16 sati okupljaju u mjesnoj hodočasnoj crkvi Velike Gospe na svetu misu, koju će služiti viljanski svećenik Augustin Darnai. Misu će pjevati mjesni Zbor „Jorgovani“ i tukuljski Mješoviti crkveni zbor. Potom će, noseći starodrevnu erčinsku zastavu mimohoditi i klanjati se pred milosnom slikom Racke Madone iza oltara. Sudionici će proći do mjesnog Općeprosvjetnog doma „József Eötvös“, gdje će se ustrojiti Racko proštenje erčinskih Hrvata i njihovih gostiju. Organizator, erčinska Hrvatska samouprava, rado očekuje sve vjernike.

SERDAHEL – Seoska samouprava 6. kolovoza priređuje XVI. Festival gibanice na koji srdačno poziva sve zainteresirane. Program dana: U 8 sati malonogometni turnir između momčadi pojedinih ulica, u 10 sati je otvaranje Festivala gibanice. Festival otvaraju Matija Posavec, župan Međimurske županije, i Csaba Bene, dopredsjednik Skupštine Zalske županije. U 10.30 je urudžba priznanja počasnoga građanina naselja. Folklorni festival počinje u 15 sati; sudjeluju: učenici mjesne osnovne škole, lentipska Plesna skupina Kerka, ostrognjanski Pjevački zbor Ružmarin i citraši, KUD Donji Vidovec, Hrvatsko izvorno društvo Mura. U 16 sati je proglašenje rezultata natjecanja pečenja gibanice, u 18 sati počinje koncert grupe Unique, u 20 sati počinje zabava uz Mura Band. Dodatni programi: jahanje na poniju, tobogan, električni auti, ručni rad, slikanje lica, lončarstvo, drvorezbačenje, šećerna vuna, *pop-corn*, ulica gibanice, Vinska kuća Vlašić, pečene kobasice, pečena riba, ukusna jela iz kotlića.

Počinjju Olimpijske igre u Rijju

Od 5. do 21. kolovoza u brazil-skome Rijju de Janeiru priredit će se XXXI. olimpijske igre. Na prvim Ol u Južnoj Americi nastupit će oko 10 500 športaša iz 206 država, uključujući debitante Kosovo i Južni Sudan, koji će se natjecati u 33 športa, a održat će se ukupno 306 natjecanja. Zanimljivo da će se odlukom iz 2009. godine prvi put natjecati u ragbiju i golfu. Hrvatsko izaslanstvo broji 168 članova, športaša i gotovo jednako toliko službenih osoba. Od toga je 87 športaša (69 u muškoj i 19 u ženskoj kategoriji) u 17 športova, a najbrojniji su u ekipnim športovima: rukometu, košarci i vaterpolu, te u atletici. Mađarsko izaslanstvo broji 159 športaša u čak 22 športa, a najbrojniji su plivači (čak ih je 37-ero), zatim atletičari te kajakaši i kanuisti.

